Rob Essers

Niek Engelschmanlaan 129
6532 CR Nijmegen
(024) 355 81 71
rob@gaypnt.demon.nl

Straatnaamgeving Ulpia en Fabrica

kanttekening bij raadsvoorstel d.d. 20 april 2021

deel II

In mijn kanttekeningen d.d. 22 april 2021 staat de vraag: *Waar liggen Ulpia en Fabrica?* Deze vraag is aangemerkt als Wob-verzoek. Burgers die een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur doen worden zijn bij de raad aan het verkeerde adres. Op grond van het Delegatiebesluit WOB is uitsluitend het college bevoegd te beslissen.

Het Afdelingshoofd Juridische Zaken heeft op 10 mei 2021 namens het college een beslissing genomen; zie bijlage bij brief *B13 d.d. 12 mei 2021 van de heer Essers inzake Ulpia en Fabrica*. In het besluit staat:

> Er zijn geen documenten aangetroffen die betrekking hebben op uw vraag waar de buurten Ulpia en Fabria liggen.

Ingekomen stuk B13 is op 9 juni 2021 ter kennisgeving aangenomen. Agendapunt *33.2 Brieven ter kennisgeving aan te nemen* is afgedaan als hamerstuk. Dat dit ingekomen stuk betrokken dient te worden bij de behandeling van het *Raadsvoorstel Straatnaamgeving Ulpia en Fabrica (39/2021)* is blijkbaar aan de aandacht ontsnapt.

agendering

Het raadsvoorstel d.d. 20 april 2021(39/2021) stond als HAMERSTUK op de agenda van de Besluitronde van woensdag 9 juni 2021 (agendapunt 29). Dat het voorstel niet behandeld zou worden, bleek pas bij agendapunt 2 2 *Agendavaststelling inclusief de orde van de vergadering*. Kennelijk stond dit al voor de vergadering vast dat dit voorstel.

Hetzelfde raadsvoorstel staat al sinds vrijdag 4 juni 2021 zonder enig voorbehoud vermeld op de agenda van de Besluitronde van woensdag 14 juli 2021 (agendapunt 8). Het voorstel blijkt ook op de agenda van de Gebr. van Lymborchkamer van woensdag 16 juni 2021 te staan. In de toelichting bovenaan staat: "19.00u - 20.30u Commissie Waalsprong/ Waalfront" zonder nadere specificatie. Bij de agendapunten staat: 2.2 *Advies besluitvorming - Raadsvoorstel Straatnaamgeving Ulpia en Fabrica*.

Het voorblad (pdf-bestand gewijzigd: 04-06-2021 07:37:00) is de enige plaats waar ik het voorbehoud en de aanleiding voor de bespreking heb aangetroffen. Op het voorblad staat: "Datum bespreking: 30 juni 2021".

Wat wordt er besproken en wat is de aanleiding?	Dit raadsvoorstel staat op de agenda van de besluitronde van 9 juni als hamerstuk. Er is een ordevoorstel aangekondigd door de fractie van de Stadspartij Nijmegen om dit aldus niet te besluiten, maar er een bespreekstuk van te maken in de raadscyclus van juni-juli. Dit om een mogelijk amendement mogelijk te maken om de Nederlandse namen te veranderen in Latijnse namen (bijv. Thermaeplein).

Blijkbaar zijn de openbare agenda's niet bedoeld om belanghebbende en belangstellende burgers op adequate wijze te informeren. De wijze van agendering kan ik niet rijmen met artikel 8 van de Wet openbaarheid van bestuur:

> **Artikel 8**
> 1. Het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat, verschaft uit eigen beweging informatie over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering daaronder begrepen, zodra dat in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering.
> 2. Het bestuursorgaan draagt er zorg voor dat de informatie wordt verschaft in begrijpelijke vorm, op zodanige wijze, dat belanghebbende en belangstellende burgers zoveel mogelijk worden bereikt en op zodanige tijdstippen, dat deze hun inzichten tijdig ter kennis van het bestuursorgaan kunnen brengen.

Is het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering om onverwijld melding te maken van het aangekondigde ordevoorstel en de aanleiding daarvoor? Hoe moeten burgers die de informatie op het voorblad niet hebben gezien, hun inzichten tijdig ter kennis van de raad brengen?

aanleiding
De tekortkomingen van het raadsvoorstel d.d. 20 april 2021(39/2021) zijn blijkbaar niet de aanleiding om het voorstel te bespreken. De fractie van de Stadspartij Nijmegen wil door middel van een amendement de Nederlandse namen veranderen in Latijnse namen

Dit doet mij denken aan raadsvoorstel d.d. 9 april 2019 (35/2019) om de naam Gebroeders Van Limburgplein te wijzigen in Gebroeders Van Lymborchplein. Op verzoek van de fractie van GroenLinks is dit raadsvoorstel geagendeerd als stemstuk en op 5 juni 2019 met 6 stemmen voor en 32 tegen verworpen. Het voorstel is niet besproken in een openbare vergadering. Hierdoor is niet duidelijk is welke overwegingen de doorslag hebben gegeven.

Bij de naamgeving van de openbare ruimte gaat het primair om de vindbaarheid. Voor de straatnaamgeving in de buurt Ulpia is op 11 mei 2016 het thema Romeins verleden vastgesteld. In hetzelfde kaderstellende raadsbesluit is voor de straatnaamgeving in de buurt Fabrica het thema Industrieel verleden vastgesteld. Om de namen van openbare ruimte op een verantwoorde wijze vast te kunnen stellen, moeten in ieder geval duidelijk zijn waar de grens tussen beide buurten ligt.

eenvoudige spelling
Een van de taalkundige regels uit de richtlijnen van de VNG luidt: *Kies namen met een eenvoudige spelling.* Met de voorgestelde namen Thermenplein, Tempelplein en Tiende Legioenstraat heb ik geen enkele moeite. Het veranderen van de namen in bijvoorbeeld Thermaeplein, Templumstraat en Legio X Geminastraat is vragen om moeilijkheden.
In een situatie waarin iedere seconde telt, kan dat verstrekkende gevolgen hebben.

Namen van openbare ruimte moeten ook zonder voorkennis foutloos geschreven kunnen. Bij eigennamen is dat niet altijd mogelijk. In het uiterste geval wordt de naam niet gebruikt. Door een afwijkende schrijfwijze en/of uitspraak die niet overeenkomt met de schrijfwijze, ontstaan problemen die vermeden hadden kunnen worden.

Bij de naam Tiende Legioenstraat kan er weinig misgaan. De rangtelwoorden worden sinds de wijziging van de naam Walstraat in Eerste Walstraat (raadsbesluit d.d. 23 april 1881) voluit geschreven. Deze ongeschreven regel geldt niet voor Romeinse cijfers in de namen Keizer Hendrik VI-singel en Leo XIIIstraat (was: Leo XIII straat). De schrijfwijze van de laatstgenoemde straat is op 10 oktober 2019 'verbeterd' op basis van een ambtelijke verklaring ex artikel 7, onder m, Besluit basisregistratie adressen en gebouwen.

onderbouwing
Bij de amendering van de voorstelde namen zal per geval expliciet moeten worden aangegeven waarom de voorstelde naam met een eenvoudige spelling moet wijken voor een Latijnse naam met een Nederlands achtervoegsel.

Niet iedere verandering is een verbetering. De meerwaarde van een afwijkende schrijfwijze zie ik niet. Bij de naamgeving van de openbare ruimte hoort Nederlands de voertaal te zijn. Ik ben ook geen voorstander het buitensporige benadrukken van de Romeinse historie.
In de meer dan 2000 jaar geschiedenis spelen de Romeinen een relatief beperkte rol. In de naamgeving van de openbare ruimte zijn de Romeinen zeker niet ondervertegenwoordigd.

Op 2 april 1946 zijn de eerste straten op de Kopsehof naar Romeinse veldheren genoemd. De naam Keizer Lodewijkplein is op 27 juni 1956 gewijzigd in Keizer Traianusplein. In de buurt De Elten in de wijk Oosterhout zijn (bijna) alle openbare genoemd naar Romeinse bodemvondsten (raadsbesluit d.d. 31 oktober 2001). De naam Keizer Augustusplein is op . 29 november 2006 door de raad vastgesteld.

Om Ulpia en Fabrica op de kaart te zetten is er meer nodig dan een afwijkende schrijfwijze van straatnamen. De raad zou het gebruik van niet-vastgestelde namen, zoals Waalfront, Handelskade, Dijkkwartier, Havenkade, Waalkwartier, Park Fort Krayenhoff en Koningsdaal, met alle mogelijke middelen moeten tegengaan en zelf het goede voorbeeld moeten geven door alleen authentieke gegevens te gebruiken; zie artikel 35, eerste lid, Wet basisregistratie adressen en gebouwen.

Nijmegen, 10 juni 2021

Rob Essers